EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 13.9.2022.
COM(2022) 412 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Pārskats par kopsavilkuma ziņojumu par to, kā darbojas Regula (ES) Nr. 649/2012 par bīstamo ķīmisko vielu eksportu un importu

{SWD(2022) 218 final}

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

BR	Biocīdu regula
CLP regula	Klasificēšanas, marķēšanas un iepakošanas regula
DNA	Izraudzītā valsts iestāde
ECHA	Eiropas Ķimikāliju aģentūra
ePIC	Regulas (ES) Nr. 649/2012 piemērošanai izmantotā lietotne
ES	Eiropas Savienība
FRA	Galīgā reglamentējošā darbība
NEA	Nacionālā izpildes panākšanas iestāde
ESAO	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
PIC	Iepriekš norunāta piekrišana
PPPR	Augu aizsardzības līdzekļu regula
REACH regula	Ķimikāliju reģistrēšanas, vērtēšanas, licencēšanas un ierobežošanas regula
RIN	Atsauces identifikācijas numurs
SDS	Drošības datu lapa

1. IEVADS

1.1. *PIC* regula

Ar Regulu (ES) Nr. 649/2012[1] ("*PIC* regula") īsteno Roterdamas Konvenciju par procedūru, saskaņā ar kuru starptautiskajā tirdzniecībā dodama iepriekš norunāta piekrišana ("*PIC* procedūra") attiecībā uz dažām bīstamām ķīmiskām vielām un pesticīdiem. Regulas mērķis ir veicināt atbildības dalīšanu un sadarbību bīstamo ķimikāliju starptautiskajā apritē un aizsargāt cilvēku veselību un vidi no iespējama kaitējuma, atvieglojot informācijas apmaiņu par bīstamu ķimikāliju īpašībām, Savienībā paredzot lēmumu pieņemšanas procesu par ķimikāliju importu un eksportu un izplatot lēmumus konvencijas pusēm un citām valstīm.

PIC regulu piemēro ķimikālijām, kas uzskaitītas Roterdamas konvencijas III pielikumā, un rūpnieciskajām ķimikālijām (ko izmanto profesionāļi un patērētāji) un pesticīdiem (arī biocīdiem), kuri veselības vai vides apsvērumu dēļ ar Savienības tiesību aktiem ir aizliegti vai stingri ierobežoti. Regulā noteiktās prasības ir stingrākas par konvencijas prasībām, jo tā attiecas uz eksportu uz visām valstīm un tajā importējošās valsts piekrišana ir prasīta daudz plašākam ķimikāliju lokam nekā prasa konvencija. Turklāt eksporta prasības attiecas arī uz dažiem maisījumiem, kas satur uzskaitītās ķimikālijas.

Saskaņā ar *PIC* regulu uz eksportu attiecas dažādas prasības, kas atkarīgas no tā, kurā I pielikuma daļā ķīmiskās vielas iekļautas: par I pielikuma 1. daļā uzskaitītajām ķimikālijām ir jāsniedz paziņojums par eksportu importējošajai valstij; par I pielikuma 2. un 3. daļā uzskaitītajām ķimikālijām ir jāsniedz paziņojums par eksportu un jāsaņem importējošās valsts nepārprotama piekrišana, ja vien uz tām neattiecas konvencijā paredzētā *PIC* procedūra un tās netiek eksportētas uz konvencijas pusi, kas ir devusi pozitīvu atbildi par importu. Šie pienākumi attiecas arī uz maisījumiem, kuri satur regulas I pielikumā uzskatītās vielas tādā koncentrācijā, kādā kļūst piemērojami Klasificēšanas, marķēšanas un iepakošanas (*CLP*) regulā (Regula (EK) Nr. 1272/2008)[2] noteiktie marķēšanas pienākumi, un arī uz dažiem izstrādājumiem.

PIC regula arī uzliek Komisijai pienākumu informēt Konvencijas sekretariātu par galīgām reglamentējošām darbībām (*FRA*) attiecībā uz ķimikālijām, kas Savienībā kādā konvencijas lietojuma kategorijā (rūpnieciskas ķimikālijas vai pesticīdi) ir aizliegtas vai stingri ierobežotas un kas ir uzskaitītas *PIC* regulas I pielikuma 2. daļā. Šo procesu sauc par *FRA* paziņojuma sniegšanu, un tas ir pamats ķimikāliju iekļaušanai konvencijas III pielikumā.

Attiecībā uz ķimikālijām, kas uzskaitītas I pielikuma 3. daļā (kura atbilst konvencijas III pielikumam), Komisija Savienības vārdā, pamatojoties uz pilnvarām, kas tai piešķirtas ar *PIC* regulu, sagatavo lēmumu par importu, kurā norāda, vai un kādos apstākļos konkrēto ķimikāliju var importēt Savienībā. To nosūta Konvencijas sekretariātam.

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 649/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par bīstamo ķīmisko vielu eksportu un importu, OV L 201, 27.7.2012., 60.–106. lpp.

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006, OV L 353, 31.12.2008., 1.–1355. lpp.

1.2. Ziņošanas kārtība

PIC regulas 22. pantā ir noteikts, ka Komisijai reizi trijos gados ir jāziņo par darbībām, ko tā veikusi saskaņā ar regulu, un ir jāsagatavo kopsavilkuma ziņojums par *PIC* regulas sniegumu, iekļaujot tajā:

- dalībvalstu saskaņā ar 22. panta 1. punktu iesniegto informāciju par to, kā darbojas šajā regulā paredzētās procedūras, ieskaitot muitas kontroles, pārkāpumu, sankciju un korektīvo darbību procedūras;
- Eiropas Ķimikāliju aģentūras (*ECHA*) saskaņā ar 22. panta 1. punktu iesniegto informāciju par to, kā darbojas *PIC* regulas procedūras.

Šis ziņojums ir otrais ziņojums, kas sagatavots saskaņā ar *PIC* regulu, un aptver laikposmu no 2017. līdz 2019. gadam. Tiešsaistes ziņošanas anketa dalībvalstīm tika darīta pieejama 2021. gada 9. jūnijā, un tās aizpildīšanas termiņš bija 2021. gada 27. augusts. Visi ziņojumi tika iesniegti līdz 2021. gada novembra vidum. Aģentūra 2020. gada augustā publicēja ziņojumu par *PIC* regulas darbību[3] laikposmā no 2017. līdz 2019. gadam. Šis ziņojums ir pārskats par kopsavilkuma ziņojumu, kurā aplūkota *PIC* regulas īstenošana laikposmā no 2017. līdz 2019. gadam.

2. *PIC* REGULAS PĀRVALDĪBA

2.1. Komisija, *ECHA* un izraudzītās valstu iestādes uzskata, ka to darbības *PIC* regulas īstenošanā tiek koordinētas iedarbīgi

Valsts līmenī katra dalībvalsts izraugās valsts iestādi (*DNA*), kas veic *PIC* regulā paredzētās administratīvās funkcijas. Tāpat kā iepriekšējā pārskata periodā, dalībvalstis uzskatīja, ka koordinācija starp *DNA* un Komisiju un starp *DNA* un *ECHA* bijusi apmierinoša. Vairākas *DNA* augsti novērtēja Komisijas un *ECHA* sniegto atbalstu, norādot, ka atbalsts tika sniegts ātri un kvalitatīvi. Arī *ECHA* vērtējumā kopdarbs ar *DNA* bijis tikpat rezultatīvs, arī domstarpību risināšanas gadījumos. Tāpat arī Komisijas ieskatā sadarbība ar *DNA* ir bijusi rezultatīva, un tā par īpaši noderīgām atzinusi *DNA* sanāksmes, kuras notiek divas reizes gadā un kurās apspriež ar *PIC* saistītos jautājumus.

ECHA uzskatīja, ka sadarbība ar Komisiju ir apmierinoša, tomēr norādīja uz vairākām jomām, kurās vajadzīgi uzlabojumi. Arī Komisijas ieskatā sadarbība ar *ECHA* bijusi apmierinoša, un tā norādīja, ka regulāri notiek informācijas apmaiņa par zinātniskiem, tehniskiem un juridiskiem jautājumiem, kas rodas īstenošanas gaitā, un to praktisko īstenošanu.

2.2. Pastāvīgais *PIC* darbību skaita pieaugums rada problēmas pietiekama resursu līmeņa saglabāšanā

Resursi, ko Eiropas Komisija un *ECHA* atvēlēja *PIC* regulas īstenošanai, salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu saglabājās diezgan stabili, lai gan abas iestādes ziņoja par nelielu pieaugumu. *ECHA* darba slodze pārskata periodā atbilda prognozētajai darba slodzei.

[3] *ECHA (2020) Report on the operation of the Prior Informed Consent (PIC) Regulation.* ECHA-20-R-10-EN.

Apstrādāto paziņojumu par eksportu skaits turpināja augt, kā prognozēts, — par 10 % gadā.

Paziņojumu par eksportu skaita palielināšanās dēļ ir palielinājies *ECHA* veicamo apstrādes uzdevumu skaits un vajadzība sniegt atbalstu ieinteresētajām personām. *ECHA* atbalsta sniegšana Komisijai, ES un trešo valstu *DNA* pārskata periodā aizņēma aptuveni 30–40 % darbinieku laika. Tā kā resursu apjoms nepalielinās proporcionāli darba slodzei, *ECHA* savā ziņojumā uzsver nepieciešamību nodrošināt pietiekamus cilvēkresursus un finanšu resursus, lai īstenotu *PIC* regulu un turpinātu uzlabot īstenošanas praksi, procesus un rīkus.

Saskaņā ar *PIC* regulu izraudzītās valstu iestādes ziņoja, ka *PIC* regulas īstenošanai atvēlēto resursu apjoms ir no 0,1 līdz 2 pilnslodzes ekvivalentiem (*FTE*). Ciktāl iespējams salīdzināt resursus, var secināt, ka daudzās *DNA* resursi ir saglabājušies diezgan stabili, un aptuveni astoņas ir ziņojušas par samazinājumu. Tai pašā laikā daudzās dalībvalstīs ir palielinājusies darba slodze, kas saistīta ar paziņojumu par eksportu apstrādi (sk. 4.2. iedaļu). Mazāk dalībvalstu nekā iepriekšējā pārskata periodā (15, nevis 18) norādīja, ka tām pietiek resursu izpildes panākšanai.

3. *PIC* REGULAS I PIELIKUMA ATJAUNINĀJUMI

Saskaņā ar 23. pantu Komisijai I pielikumā iekļautais ķimikāliju saraksts būtu jāpārskata vismaz vienreiz gadā, pamatojoties uz izmaiņām ES tiesību aktos, galvenokārt *REACH* regulā[4], BR[5] un *PPPR*[6], kā arī konvencijas izmaiņām. *PIC* regulas pielikumus groza ar Komisijas pieņemtiem deleģētajiem aktiem.

Pārskata periodā I pielikuma 1. daļā tika iekļauta 31 viela, bet 2. daļā — 7 vielas. No tām 23 vielas iekļāva tāpēc, ka tās neapstiprināja par augu aizsardzības līdzekļiem saskaņā ar *PPPR*, bet 5 — pēc to iekļaušanas *REACH* regulas XVII pielikumā (1. tabula). I pielikuma 3. daļā pēc iekļaušanas konvencijas III pielikumā iekļāva sešas vielas. Tās, izņemot īsās ķēdes hlorparafīnus, jau bija iekļautas *PIC* regulas I pielikuma 1. un 2. daļā.

1. tabula. Pārskata periodā I pielikumā iekļautās vielas

Deleģētais akts	Ķīmiskā viela	*CAS* numurs	I pielikuma grozījums	Iekļaušanas pamats
Komisijas Deleģētā regula (ES) 2018/172 (2017. gada 28. novembris), ar ko groza Regulas (ES) Nr. 649/2012 I un V pielikumu	3-decēn-2-ons	10519-33-2	1. un 2. daļa	*PPPR*
	5-terc-butil-2,4,6-trinitro-m-ksilols	81-15-2	1. un 2. daļa	*REACH* regula
	Benzilbutilftalāts	85-68-7	1. un 2. daļa	*REACH* regula
	Karbendazīms	10605-21-7	1. daļa	*PPPR*
	Cibutrīns	28159-98-0	1. un 2. daļa	BR
	Diizobutilftalāts	84-69-5	1. un 2. daļa	*REACH* regula

[4] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) un ar kuru izveido Eiropas Ķimikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK, OV L 396, 30.12.2006., 1.–854. lpp.

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 528/2012 (2012. gada 22. maijs) par biocīdu piedāvāšanu tirgū un lietošanu, OV L 167, 27.6.2012., 1.–123. lpp.

[6] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK, OV L 309, 24.11.2009., 1.–50. lpp.

Deleģētais akts	Ķīmiskā viela	*CAS* numurs	I pielikuma grozījums	Iekļaušanas pamats
	Diarsēna pentoksīds	1303-28-2	1. un 2. daļa	*REACH* regula
	Tiofanātmetils	149979-41-9	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Triklozāns	3380-34-5	1. un 2. daļa	BR
	Triflumurons	64628-44-0	1. daļa	BR
	Tris(2-hloretil)fosfāts	115-96-8	1. un 2. daļa	*REACH* regula
	Metamidofoss	10265-92-6	1. un 3. daļa	Roterdamas konvencijas III pielikums
Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/330 (2018. gada 11. decembris), ar ko groza Regulas (ES) Nr. 649/2012 I un V pielikumu	Amitrols	61-82-5	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Beta-cipermetrīns	65731-84-2	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Karbofurāns	1563-66-2	1. un 3. daļa	Roterdamas konvencijas III pielikums
	DPX KE 459 (flupirsulfuronmetils)	150315-10-9 144740-54-5	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Fipronils	120068-37-3	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Iprodions	36734-19-7	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Izoproturons	34123-59-6	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Linurons	330-55-2	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Manebs	12427-38-2	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Ortosulfamurons	213464-77-8	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Pikoksistrobīns	117428-22-5	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Īsās ķēdes hlorparafīni	85535-84-8	3. daļa	Roterdamas konvencijas III pielikums
	Triasulfurons	82097-50-5	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Trihlorfons	52-68-6	1. un 3. daļa	Roterdamas konvencijas III pielikums
Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/1701 (2019. gada 23. jūlijis), ar ko groza Regulas (ES) Nr. 649/2012 I un V pielikumu	2-naftiloksietiķskābe	120-23-0	2. daļa	*PPPR*
	Acetohlors	34256-82-1	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Asulāms	3337-71-1 2302-17-2	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Hlorpikrīns	76-06-2	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Difenilamīns	122-39-4	2. daļa	*PPPR*
	Flufenoksurons	101463-69-8	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Naleds	300-76-5	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Propanils	709-98-8	2. daļa	*PPPR*
	Propargīts	2312-35-8	1. un 2. daļa	*PPPR*
	Alahlors	15972-60-8	3. daļa	Roterdamas konvencijas III pielikums
	Aldikarbs	116-06-3	3. daļa	Roterdamas konvencijas III pielikums
	Endosulfāns	115-29-7	3. daļa	Roterdamas konvencijas III pielikums

Saskaņā ar *PIC* regulas 11. pantu Komisijai rakstiski jāinformē Konvencijas sekretariāts par I pielikuma 2. daļā uzskaitītajām ķimikālijām, par kurām ir jāsniedz *PIC* paziņojums. Pārskata periodā Sekretariātam tika iesniegti 10 *FRA* paziņojumi par:

- acetohloru (2017);
- amitrolu (2019);

- beta-cipermetrīnu (2019);
- cibutrīnu (2019);
- flupirsulfuronmetilu (2019);
- iprodionu (2019);
- izoproturonu (2019);
- ortosulfamuronu (2019);
- pikoksistrobīnu (2019);
- triasulfuronu (2019).

4. *PIC* REGULAS DARBĪBA

4.1. Izpratnes veicināšanas pasākumi un atbalsts, ko *DNA* un *ECHA* sniedz eksportētājiem, ir uzlabojuši prasību ievērošanu

Izpratnes veicināšanas un informēšanas pasākumus, kas bija paredzēti eksportētājiem un importētājiem, veica 27 dalībvalstis. Visbiežāk veiktais pasākums bija informācijas sniegšana tiešsaistē (izmantojot īpašu tīmekļlapu vai sniedzot atsauces uz *ECHA* tīmekļlapām par *PIC*). 11 dalībvalstis arī sniedz palīdzības dienesta pakalpojumus, izmantojot jau pastāvošu palīdzības dienestu (piemēram, *REACH*, *CLP*, BR), un 6 dalībvalstīs darbojas nacionālais *PIC* palīdzības dienests; 10 dalībvalstis norādīja, ka tām ir īpaša e-pasta adrese informācijas prasību izpildei. Gandrīz visas dalībvalstis apgalvoja, ka šie pasākumi eksportētājiem un importētājiem ir palīdzējuši izpildīt *PIC* regulas prasības. Dažas *DNA* minēja, ka ir palielinājies paziņojumu par eksportu skaits un ir uzlabojusies to kvalitāte, ir palielinājies to uzņēmumu skaits, kas ir reģistrēti *ePIC* lietotnē vai to izmanto, un ir uzlabojusies 10. pantā noteikto ziņošanas pienākumu izpilde.

Aģentūrai eksportētājiem un importētājiem ir jāsniedz palīdzība, kā arī tehniski un zinātniski norādījumi un rīki (6. panta 1. punkts). *ECHA* sniedza informāciju un atbalstu eksportētājiem un importētājiem savā tīmekļa vietnē, iknedēļas e-jaunumos, *ECHA* informatīvajā biļetenā, sociālajos medijos, iekšējā ziņojumapmaiņā *ePIC* lietotnē un izmantojot *ECHA* palīdzības dienestu. *ECHA* publicēja četrus vadlīniju dokumentus (īsos dokumentus), lai palīdzētu uzņēmumiem saistībā ar īpašā atsauces identifikācijas numura (*RIN*) pieprasījumiem, atbrīvojumiem, ziņošanu un paziņojumu par eksportu 6. iedaļas (aizliegti un atļauti lietojumi) aizpildīšanu. *ECHA* arī sagatavojās paziņošanai par eksportu laikposmā pēc *Brexit*, publicējot vadlīniju dokumentu "Kā paziņot par PIC eksportu uz Apvienoto Karalisti pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES" un izveidojot manuālu paziņošanas procedūru (ko izmantos, līdz šādus paziņojumus varēs sniegt *ePIC* lietotnē).

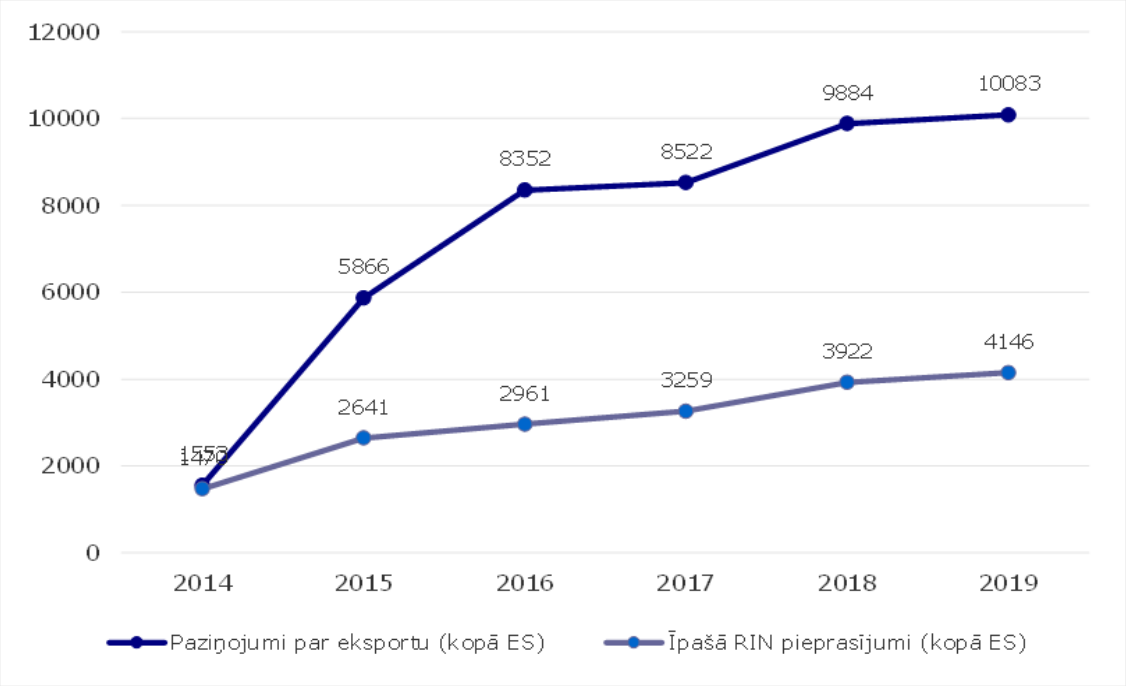
4.2. *DNA* un *ECHA* apstrādāto paziņojumu par eksportu skaits kopš 2014. gada ir pastāvīgi palielinājies, un apstrādāto paziņojumu sadalījums pa dalībvalstīm nav vienmērīgs

Paziņojums par eksportu ir instruments, ko valstis izmanto, lai apmainītos ar informāciju par aizliegtām vai stingri ierobežotām ķimikālijām. Visiem ES bāzētajiem eksportētājiem ir jāiesniedz paziņojums par eksportu savas valsts *DNA*, ja viņi plāno eksportēt *PIC* regulas I pielikuma 1. daļā uzskaitītas ķimikālijas. Kad *DNA* šo paziņojumu ir pārbaudījusi un pieņēmusi, to pārsūta Eiropas Ķimikāliju aģentūrai, kas arī pārbauda paziņojuma atbilstību un

pārsūta to importējošās valsts *DNA*. Ja netiek saņemts saņemšanas apstiprinājums, *ECHA* paziņojumu nosūta atkārtoti. Visa procedūra tiek īstenota, izmantojot *ePIC*, un eksportētājiem ir jāizmanto sistēmā pieejamā paziņojuma veidne. Dažos eksporta gadījumos, kas ir atbrīvoti no *PIC* regulas piemērošanas vai no prasības iesniegt paziņojumu par eksportu, eksportētājiem no savas valsts *DNA* ir jāpieprasa īpašs *RIN*, kas jānorāda muitas deklarācijā, lai atvieglotu muitošanu.

Kopš 2014. gada paziņojumu par eksportu un īpašā *RIN* pieprasījumu skaits ir pastāvīgi palielinājies (1. attēls). *ECHA* ziņoja, ka paziņojumu par eksportu skaits ir pieaudzis no 8455 paziņojumiem 2017. gadā līdz 10 009 paziņojumiem 2019. gadā[7]. Aģentūra uzskata, ka šis palielinājums atspoguļo atbilstības uzlabošanos un to, ka I pielikumā ir iekļautas jaunas vielas.

1. attēls. Kopējais *DNA* pieņemto un aģentūrai pārsūtīto paziņojumu par eksportu skaits un kopējais *DNA* pieņemto īpašā *RIN* pieprasījumu skaits gadā kopš 2014. gada[8]

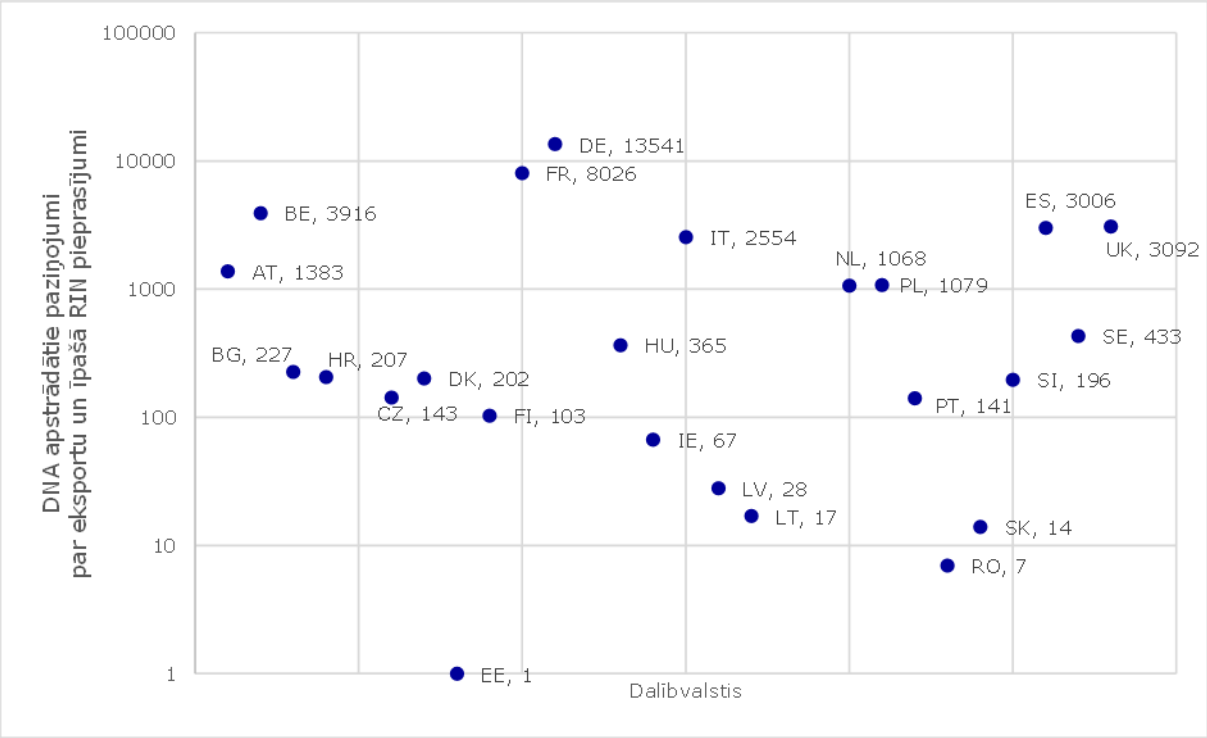
Tāpat kā iepriekšējā pārskata periodā, apstrādāto paziņojumu par eksportu un īpašā *RIN* pieprasījumu skaits dalībvalstīs ievērojami atšķīrās (2. attēls). Visvairāk paziņojumu par eksportu bija Vācijā (8645 paziņojumi) un Francijā (6855 paziņojumi), kam sekoja Itālija (2453), Spānija (2383) un Apvienotā Karaliste (2207). Šajā pārskata periodā 20 dalībvalstis apstrādāja vairāk paziņojumu par eksportu nekā iepriekšējā pārskata periodā un 9 dalībvalstīs paziņojumu skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu bija vairāk nekā dubultojies.

[7] Skaitļi, kas norādīti attiecībā uz *ECHA*, ietver paziņojumus, kas iesniegti pirmo reizi, paziņojumus, kas iesniegti atkārtoti, un paziņojumus, kas ir noraidīti.

[8] Aptvertais 2014. gada laikposms ir 1. marts līdz 31. decembris (jo *PIC* regulu sāka piemērot 2014. gada 1. martā).

Runājot par īpašā *RIN* pieprasījumiem, situācija ir līdzīga — 11 dalībvalstis nesaņēma nevienu šādu pieprasījumu, savukārt visvairāk šādu pieprasījumu akceptēja Vācija, Beļģija un Francija. Šajā pārskata periodā 13 dalībvalstis apstrādāja vairāk īpašā *RIN* pieprasījumu nekā iepriekšējā pārskata periodā. Četras dalībvalstis (Grieķija, Kipra, Luksemburga un Malta) neapstrādāja nevienu paziņojumu par eksportu.

2. attēls. Pārskata periodā *DNA* pieņemto paziņojumu par eksportu un īpašā *RIN* pieprasījumu kopskaits

4.3. Paziņojuma par eksportu veidlapas nepareiza aizpildīšana joprojām rada daudz atkārtotas iesniegšanas pieprasījumu

Pārskata periodā dalībvalstis un *ECHA* pieprasīja, lai eksportētāji atkārtoti iesniegtu attiecīgi 5889 un 2758 paziņojumus par eksportu. Galvenās problēmas bija neskaidri vai nepareizi aizpildīta paziņojuma par eksportu 6.2. iedaļa par aizliegtiem un atļautiem lietojumiem un 3.3. iedaļa par paredzētajiem lietojumiem. Vēl viens iemesls, kāpēc tika pieprasīta atkārtota iesniegšana, bija tas, ka importētāja sniegtā kontaktinformācija bija nepareiza vai nepietiekama. *DNA* un *ECHA* kā problēmu min arī *SDS* iesniegšanu nepiemērotā valodā.

4.4. Ziņošana saskaņā ar 10. pantu kopumā bija sekmīga, lai gan *DNA* ziņošanas kvalitāti vēl varētu uzlabot

Regulas 10. pantā ir noteikts, ka eksportētājiem un importētājiem katra gada pirmajā ceturksnī ir jāinformē *DNA* par to, cik daudz *PIC* regulas I pielikumā uzskaitīto ķimikāliju iepriekšējā gadā ir eksportētas uz trešām valstīm vai importētas no tām. Eksportētājiem ir jānorāda *DNA* arī katra importētāja nosaukums un adrese. Savukārt *DNA* šī informācija katru gadu jānodod

Eiropas Ķimikāliju aģentūrai, kas pēc tam minētos datus agregē ES līmenī un dara tos publiski pieejamus savā datubāzē[9].

Eiropas Ķimikāliju aģentūras un valstu izraudzīto iestāžu sniegtā informācija liecināja, ka 10. pantā paredzētais ziņošanas process darbojas sekmīgi. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu bija mazāk dalībvalstu (septiņas), kuras norādīja, ka eksportētāji kavējas ar informācijas iesniegšanu par eksportēto ķimikāliju daudzumu, taču šie kavējumi neliedza *DNA* pabeigt ziņošanu. *ECHA* ir norādījusi, ka no *DNA* saņemtie ziņojumi ir uzlabojušies, jo mazāk *DNA* ziņoja tādus datus, kas ir ārpus paredzētā ziņošanas tvēruma. Tomēr dažos *DNA* iesniegtajos datos bija kļūdas, kas izrietēja no industrijas sniegtajām ziņām, un bija nepieciešams, lai *DNA* veiktu labojumus, atkal agregētu datus un atkal iesniegtu ziņojumus. Šā iemesla dēļ *ECHA* vispārējā ziņojuma sagatavošana nav bijusi efektīva, tāpēc *ECHA* iesaka *DNA* rūpīgāk pārbaudīt agregētos datus pirms to iesniegšanas.

4.5. ES lēmumi par importu pieņemti attiecībā uz četrām vielām, kas uzskaitītas Roterdamas konvencijas III pielikumā

Saskaņā ar konvencijas 10. pantu pusēm jāpieņem lēmums par importu attiecībā uz katru jauno ķīmisko vielu, kas iekļauta III pielikumā, un tas jāiesniedz Sekretariātam. Saskaņā ar *PIC* regulas 13. pantu Savienības lēmumu par importu pieņem ar Komisijas īstenošanas aktu, ko sagatavo Komisijas dienesti un saskaņā ar konsultāciju procedūru iesniedz *REACH* komitejai atzinuma saņemšanai. Pārskata periodā Komisija 2018. gadā pieņēma vienu īstenošanas lēmumu, ar kuru tika pieņemti jauni lēmumi par četru vielu importu un grozīts viens lēmums par importu (2. tabula).

2. tabula. Pārskata periodā pieņemtie Savienības lēmumi par importu

Īstenošanas akts	Ķimikālijas	Lēmuma būtība/statuss		Lēmums par importu	Lēmuma pamatojums
Komisijas 2018. gada 10. oktobra īstenošanas lēmums	Karbofurāns	1563-66-2	Jauns lēmums	Galīgs	Importēt nav atļauts
	Trihlorfons	52-68-6	Jauns lēmums	Galīgs	Importēt nav atļauts
	Īsās ķēdes hlorparafīni	85535-84-8	Jauns lēmums	Galīgs	Atļauts importēt tikai ar norādītajiem nosacījumiem
	Tributilalvas savienojumi	56-35-9; 1983-10-4; 2155-70-6; 4342-36-3; 1461-22-9; 24124-25-2; 85409-17-2	Jauns lēmums	Galīgs	Atļauts importēt tikai ar norādītajiem nosacījumiem
	Etilēnoksīds	75-21-8	Grozījumi	Galīgs	Atļauts importēt tikai ar norādītajiem nosacījumiem

[9] *ECHA*, gada ziņojumi par *PIC* eksportu un importu: https://echa.europa.eu/lv/regulations/prior-informed-consent/annual-reporting-on-pic-exports-and-imports.

4.6. Joprojām problēmas sagādā tas, ka trešās valstis reti atbild uz nepārprotamas piekrišanas pieprasījumiem, taču daudzas problēmas, pateicoties labajai koordinācijai starp *ECHA* un *DNA*, ir rezultatīvi atrisinātas

Regulas 14. pantā noteikts, ka eksportēt I pielikuma 2. vai 3. daļā uzskaitītās ķimikālijas drīkst tikai tad, ja saņemta importējošās valsts piekrišana. Tomēr eksportētāja valsts *DNA*, izskatot katru gadījumu atsevišķi un apspriežoties ar Komisiju, var nolemt atteikties no prasības par nepārprotamu piekrišanu, ja ķīmisko vielu, par kuru ir jāiesniedz *PIC* paziņojums, eksportē uz ESAO valsti (14. panta 6. punkts) vai ja 60 dienu laikā netiek saņemta atbilde no importējošās valsts un izpildās konkrēti nosacījumi (14. panta 7. punkts).

19 dalībvalstis veica eksportu saskaņā ar 14. pantā paredzēto nepārprotamas piekrišanas procedūru. Laikposmā no 2017. līdz 2019. gadam *DNA* apstrādāja kopumā 5058 nepārprotamas piekrišanas pieprasījumus, salīdzinot ar 3362 pieprasījumiem iepriekšējā pārskata periodā. 15 dalībvalstīs (no 19) pieprasījumu skaits bija lielāks nekā iepriekšējā pārskata periodā.

Tāpat kā iepriekš, galvenā problēma, par ko ziņoja *DNA*, bija tā, ka importējošās valstis atbildi uz piekrišanas pieprasījumiem sniedza novēloti (t. i., pēc 60 dienu nogaidīšanas perioda) vai atbildi nesniedza vispār. Šajā pārskata periodā atbilžu īpatsvars saglabājās diezgan mazs. No 5058 nepārprotamas piekrišanas pieprasījumiem atbildes vai nu pēc sākotnējā pieprasījuma, vai arī pēc pirmā vai otrā atgādinājuma tika saņemtas 54 % gadījumu, un šis atbilžu īpatsvars ir aptuveni tāds pats kā iepriekš. *DNA* arī norādīja, ka sniegtā atbilde ne vienmēr bija skaidra vai bija grūti saprotama un ka ar atsevišķām valstīm sazināties bija īpaši grūti.

ECHA uzskatīja, ka šis process norit raiti un ka sadarbība ar *DNA* ir rezultatīva. *ECHA* arī uzskatīja, ka, neraugoties uz mazo atbilžu īpatsvaru, process ir palīdzējis saskaņot datus un samazināt pārrakstīšanās kļūdas procedūrā.

Par to, vai vajadzētu atteikties no prasības par nepārprotamu piekrišanu, vajadzēja lemt tikai dažām dalībvalstīm (astoņām — saistībā ar eksportu uz ESAO valsti un 13 — tāpēc, ka nebija atbildes no importējošās kompetentās iestādes), un *DNA* sniegtā informācija liecināja, ka īstenošanas problēmu bija maz. 15 dalībvalstis saskārās ar gadījumiem, kad vielas tika atļauts eksportēt, kamēr vēl nebija atbildes uz jaunu nepārprotamas piekrišanas pieprasījumu (14. panta 8. punkts). *ECHA* norādīja, ka 14. panta 8. punktu joprojām ir grūti īstenot. Tomēr problemātisko gadījumu skaits (t. i., kad *ECHA* un *DNA* nevar vienoties par interpretāciju) ir būtiski samazinājies pēc tam, kad tas tika apspriests *DNA* sanāksmē un tika attiecīgi uzlabota ar to saistītā *ePIC* funkcionalitāte.

4.7. Dažas dalībvalstis ziņoja par to, ka netiek ievērotas prasības par informāciju, kas jāpievieno eksportētajām ķimikālijām

Regulas 17. pantā noteikts, ka eksportētās ķimikālijas ir jāiepako un jāmarķē saskaņā ar attiecīgajiem Savienības noteikumiem, ja vien importējošā valsts neprasa rīkoties citādi. Katram importētājam kopā ar ķīmisko vielu ir jānosūta drošības datu lapa, kas atbilst *REACH* regulas II pielikuma prasībām. Tikai sešas dalībvalstis ziņoja par eksportētajām ķimikālijām pievienojamās informācijas neatbilstību iepakojuma prasībām, kas noteiktas *CLP* regulā, un prasībām, kas saistītas ar *SDS*.

4.8. Visās dalībvalstīs ir izveidotas kontroles un izpildes panākšanas sistēmas, bet trešdaļai dalībvalstu nav izpildes panākšanas stratēģijas

Saskaņā ar *PIC* regulas 18. pantu dalībvalstīm ir jāizraugās iestādes, piemēram, muitas dienesti, kas kontrolēs I pielikumā uzskaitīto ķimikāliju importu un eksportu. Minētās iestādes ir izraudzījušās visas dalībvalstis. Muitas dienesti *PIC* regulas īstenošanā ir iesaistīti visās dalībvalstīs, izņemot Maltu (un Apvienoto Karalisti — pārskata periodā pirms 2020. gada 1. janvāra). Sešās valstīs muitas pārvalde ir vienīgā *NEA*.

15 dalībvalstis (iepriekšējā pārskata periodā — 18) norādīja, ka *NEA* rīcībā ir pietiekami resursi, lai tās varētu izpildīt savus pienākumus saskaņā ar *PIC* regulu. Dalībvalstis, kas uzsvēra resursu problēmas nacionālajās izpildes panākšanas iestādēs, parasti norādīja uz cilvēkresursu trūkumu. 17 dalībvalstis ziņoja, ka tām ir stratēģija *PIC* regulas izpildes panākšanai, un 16 dalībvalstis ir ieviesušas regulāras mācības inspektoriem.

4.9. Pārskata periodā ir konstatēts maz pārkāpumu

To dalībvalstu skaits, kuras ziņoja par oficiālās kontroles darbībām, ir diezgan līdzīgs skaitam iepriekšējā pārskata periodā un joprojām ir diezgan mazs, ņemot vērā to, ka 24 dalībvalstis ziņoja par tirdzniecības darbībām. Ja vien dalībvalstis to nav norādījušas savā ziņojumā, nevar secināt, vai tā iemesls ir savākto datu nepietiekamība vai izpildes panākšanas darbību trūkums. 10 dalībvalstis ziņoja par eksporta muitas kontrolēm, kas bija saistītas ar *PIC* regulu; iepriekšējā pārskata periodā par tām ziņoja 13 dalībvalstis. 11 dalībvalstis ziņoja par inspektoru veiktām kontrolēm. Attiecībā uz importu 4 dalībvalstis ziņoja par muitas kontrolēm un 10 ziņoja par inspektoru veiktām kontrolēm.

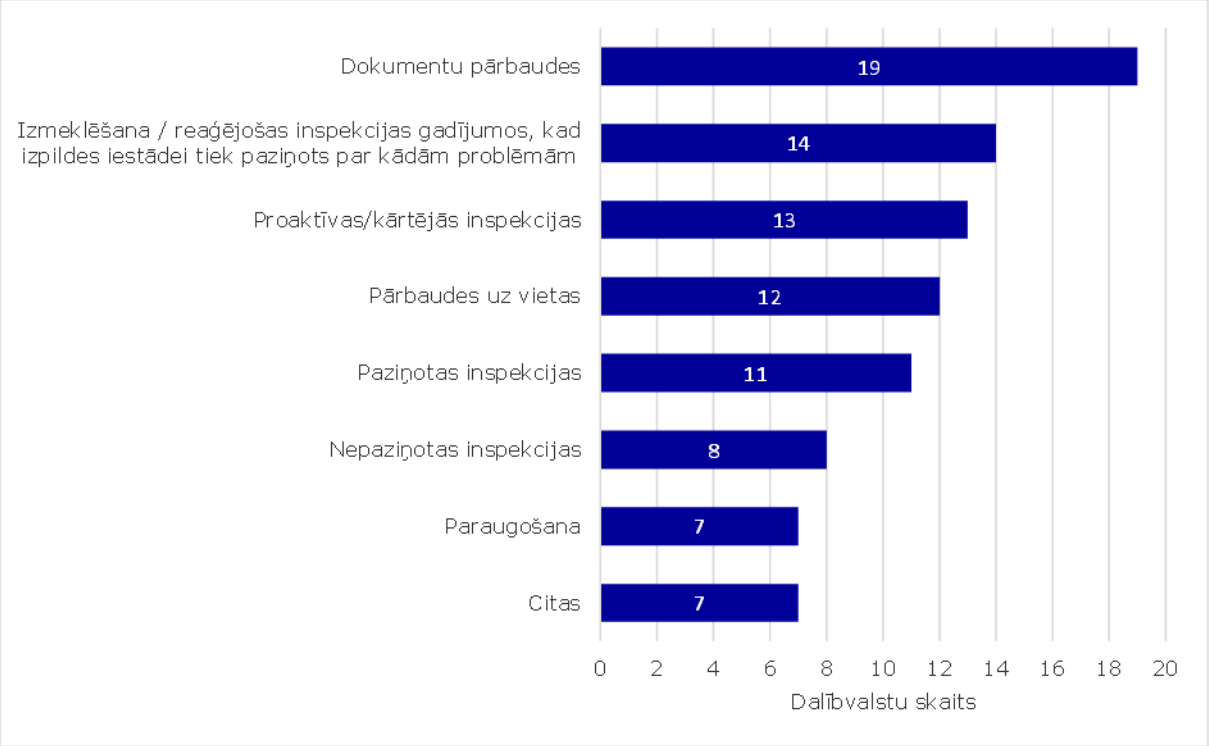
Pārskata periodā kopumā tika veiktas 9132 eksporta kontroles salīdzinājumā ar 6474 kontrolēm laikposmā no 2014. līdz 2016. gadam (3. tabula). Importa jomā ir veiktas 1463 kontroles salīdzinājumā ar 1941 kontroli 2014.–2016. gadā, un samazinājuma galvenais iemesls ir tāds, ka samazinājās importa muitas kontrole. Tāpat kā iepriekš, lielākā daļa kontroļu ir muitas kontroles. Veikto kontroļu skaits dažādās dalībvalstīs ir ļoti atšķirīgs, un, iespējams, to ietekmē *PIC* ķimikāliju eksporta un importa gadījumu skaits valstī, inspicēšanas stratēģija vai veikto kontroļu veids (piem., reaģējoša kontrole vai regulāra uzraudzība).

Attiecībā uz veikto izpildes panākšanas darbību veidiem jāsecina, ka dokumentu pārbaudes tiek veiktas aptuveni divās trešdaļās dalībvalstu (19), savukārt mazāk nekā puse ziņoja, ka tiek veiktas proaktīvas inspekcijas vai pārbaudes uz vietas (3. attēls).

3. tabula. Kopējais to eksporta un importa oficiālo kontroļu skaits, kurās tika pārbaudīta vai panākta atbilstība *PIC* regulai pārskata periodā

	Muitas veiktās kontroles	Inspektoru veiktās kontroles	Citu struktūru veiktās kontroles
Oficiālās eksporta kontroles	8599	526	7
Oficiālās importa kontroles	237	1193	33

3. attēls. Dalībvalstīs veiktās izpildes panākšanas darbības

Konstatēto pārkāpumu skaits (138) ir diezgan mazs salīdzinājumā ar veikto kontroļu skaitu. Piecas dalībvalstis ziņoja par pārkāpumiem, kas konstatēti muitas kontrolēs, un sešas dalībvalstis ziņoja par pārkāpumiem, kas konstatēti inspektoru veiktās kontrolēs. Lielākā daļa muitas konstatēto pārkāpumu bija saistīti ar to, ka nebija *RIN* (13 pārkāpumi) un nebija pienācīgi aizpildīta vienotā administratīvā dokumenta 44. aile (12 pārkāpumi). Sankcijas tika piemērotas 3 dalībvalstīs 29 pārkāpumu gadījumos.

4.10. Pārskata periodā forums īstenoja pirmo pilotprojektu, kas bija veltīts *PIC* regulas izpildes panākšanai

Ieviešanas informācijas apmaiņas forums ("forums") ir to iestāžu tīkls, kas atbild par *REACH*, *CLP*, *PIC* un NOP regulu izpildes panākšanu. 2017./2018. gadā forums īstenoja pilotprojektu par atbilstības *PIC* regulai kontroli, galveno uzmanību pievēršot paziņojumiem par eksportu (8., 14. un 15. pants) un informācijai, kas jāpievieno eksportētajām ķimikālijām (17. pants), un tajā piedalījās 13 dalībvalstis. Dalībvalstis pabeidza 296 inspekcijas, kas ietvēra gan pārbaudes uz vietas, gan attālinātas dokumentu pārbaudes[10]. 2019. gadā forums sagatavoja "Praktisko izpildes panākšanas rokasgrāmatu par *PIC* pienākumu kontroli" (*Practical enforcement guide for the control of PIC obligations*), kurā aprakstīta *PIC* regulas 8., 14., 15. un 17. panta izpildes panākšanas labā prakse, kas izstrādāta pilotprojekta laikā.

Dalībvalstis ar foruma veiktajām darbībām kopumā ir apmierinātas. Vairākas *DNA* uzsvēra pilotprojekta sniegtos ieguvumus un ierosināja, ka nākotnē būtu jāīsteno citi pilotprojekti.

[10] *ECHA (2018) Final report of the Forum pilot project on the control of PIC.*

4.11. Vairākas *DNA* un *ECHA* ir piedalījušās tehniskās palīdzības pasākumos

Saskaņā ar 21. pantu Komisijai, *DNA* un *ECHA* ir kopā jāsekmē tehniskās palīdzības sniegšana, jo īpaši, lai palīdzētu jaunattīstības valstīm un pārejas ekonomikas valstīm īstenot konvenciju un attīstīt infrastruktūru, spējas un speciālās zināšanas, kas nepieciešamas, lai pareizi pārvaldītu ķimikālijas visā to aprites ciklā.

Piecas dalībvalstis piedalījās sadarbības pasākumos, un četras — projektos vai starptautiskās darbībās, kas saistītas ar spēju veidošanu ķimikāliju pārvaldības jomā. *DNA* darbības ietvēra tehniskas informācijas sniegšanu darbsemināros, mācībās, trešo valstu ekspertu delegāciju apmeklējumos utt., sadarbības projektus un atbalstu *DNA* izveidei vai uzturēšanai. *ECHA* piedalījās vairākos mācību pasākumos, ko organizēja Roterdamas konvencijas pārstāvji, Komisija vai *DNA*. *ECHA* arī sniedza atbalstu pirmspievienošanās valstīm un kandidātvalstīm, lai palielinātu to spējas ķīmisko vielu pārvaldības jomā, izmantojot ES Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (*IPA*).

4.12. *ePIC* lietotāji pārsvarā atzinuši, ka šis IT rīks ir viegli lietojams un palīdz viņiem darbā

Kā prasīts *PIC* regulā, īstenošanas atvieglošanai *ECHA* ir izstrādājusi un uztur IT rīku (*ePIC*). Pārskata periodā *ePIC* sistēmai tika pievienotas vairākas jaunas funkcijas, lai uzlabotu rīka darbību un lietderību. Šo rīku izmanto visas relevantās iestādes, arī izpildes panākšanas iestādes un muita, kā arī eksportētāji un importētāji. Lietotāju skaits no industrijas, *DNA* un *NEA* kopš iepriekšējā pārskata perioda ir palielinājies.

Kopumā *DNA* atzina, ka *ePIC* rīks ir viegli lietojams, un tās nesaskārās ar būtiskām problēmām tā lietošanā. *DNA* viedoklis par *ePIC* rīku kopš iepriekšējā pārskata perioda ir uzlabojies, un vairāk *DNA* ir guvušas pieredzi tā lietošanā. Arī *ECHA* un *DNA* saņemtās atsauksmes no industrijas lietotājiem kopumā bija pozitīvas, tāpat kā muitas dienestu un izpildes panākšanas iestāžu atsauksmes.

4.13. Informācija un dati par *PIC* regulas īstenošanu ir publiski pieejami

Saskaņā ar *PIC* regulu Eiropas Ķimikāliju aģentūrai būtu jādara publiski pieejami šādi dati:

- I pielikumā iekļauto ķimikāliju saraksts (7. pants);
- atjaunināts to ķimikāliju saraksts, uz kurām attiecas paziņojums par eksportu, un importētājas puses un citas valstis par katru kalendāro gadu (8. pants);
- ziņojumi par to eksportēto un importēto ķimikāliju faktisko daudzumu, uz kurām attiecas *PIC* regula (10. pants);
- lēmumi par importu (13. pants);
- nekonfidenciāli dati par nepārprotamu piekrišanu, kas saņemta no trešām valstīm (14. pants).

Šī informācija ir pieejama *ECHA* tīmekļa lapā, kas veltīta *PIC* regulai, un tīmekļa lapā, kas veltīta ķimikālijām, uz kurām attiecas *PIC*, un kur ir pieejama datubāze, kurā var meklēt ķimikālijas, uz ko attiecas *PIC*, nekonfidenciālus datus par ES paziņojumiem par eksportu, paziņojumiem par eksportu un nepārprotamu piekrišanu, kas saņemta no trešām valstīm, un *DNA* kontaktinformāciju. Ziņojumi par eksportēto un importēto *PIC* ķimikāliju faktisko daudzumu (saskaņā ar 10. pantu) ir pieejami lapā "Gada ziņojumi par *PIC* eksportu un

importu". Pārskata periodā *ECHA* 2017. gadā publicēja pirmo ziņojumu par *PIC* regulas darbību (saskaņā ar 22. pantu) un 2018. gadā — otro ziņojumu par informācijas apmaiņu (saskaņā ar 20. pantu).

5. SECINĀJUMI

Ar *PIC* regulu Savienībā īsteno Roterdamas konvenciju, un tai ir tādi paši mērķi. Tomēr *PIC* regulas prasības ir stingrākas par konvencijas prasībām, lai nodrošinātu augstāku aizsardzības līmeni, jo īpaši jaunattīstības valstīm un pārejas ekonomikas valstīm.

Šis ziņojums rāda, ka ar *PIC* regulu izveidotās procedūras darbojās labi un ka to īstenošana noritēja labi, jo īpaši pateicoties iedarbīgai koordinācijai un sadarbībai starp *DNA*, *ECHA* un Komisiju gan ES iekšējā, gan starptautiskajā darbā, kas bija pamats tās mērķu sasniegšanai.

Eksporta paziņošanas procedūra nodrošināja importējošajām valstīm svarīgu informāciju par daudzām ķimikālijām un to eksportu. Tas, ka 2019. gadā bija 10 000 paziņojumu par eksportu un ir vērojama pastāvīga augšupejoša tendence, skaidri demonstrē informācijas apmaiņas apmēru un tā potenciālu vēl vairāk palielināties. Ņemot vērā vajadzību saglabāt apstrādes un atbalsta kapacitāti, kā arī nodrošināt labu *ECHA* izstrādātās un uzturētās IT lietotnes *ePIC* darbību, ar augošo darba slodzi varēs tikt galā tikai tad, ja būs pietiekami personāla resursi.

Tā kā nepārprotamas piekrišanas procedūra dažu ķimikāliju eksportam tiek piemērota kā standarta procedūra, kas ir vairāk, nekā prasīts konvencijā, pārskata periodā importējošajām valstīm tika nosūtīts liels skaits (5058) nepārprotamas piekrišanas pieprasījumu. Daudzām importējošajām valstīm bija grūti tikt galā ar šiem pieprasījumiem, par ko liecina tas, ka uz 46 % pieprasījumu tā arī netika sniegta atbilde.

PIC regulas piemērošanas jomā ietilpstošo ķimikāliju eksportētāji pārsvarā apzinājās savus pienākumus un spēja tos izpildīt. Nepieciešamības gadījumā *DNA* un *ECHA* sniedza vajadzīgo palīdzību, un tas bija viens no iemesliem, kāpēc pārkāpumu bijis maz. Šajā pārskata periodā tika ziņots par 9132 eksporta kontrolēm un 1463 importa kontrolēm, tika konstatēti 138 pārkāpumi un par 29 no tiem tika piemērotas sankcijas.

Kopumā dalībvalstis savus pienākumus izpildīja, lai gan lielā darba slodze, kas katra gada beigās radās paziņojumu par eksportu lielā skaita dēļ, dažām dalībvalstīm bija izaicinājums un dažkārt noveda pie termiņu kavējumiem. *ECHA* devums regulas īstenošanā pilnībā atbilda *PIC* regulas prasībām un kalpoja par pamatu attiecīgo procedūru sekmīgajai darbībai. Arī Komisija ir izpildījusi savus *PIC* regulā noteiktos pienākumus. Pārskata periodā tika pieņemtas trīs Komisijas deleģētās regulas, ar ko grozīja I pielikumu, kā arī viens Komisijas īstenošanas lēmums, ar ko pieņēma Savienības lēmumus par importu. Papildus tam Komisija koordinēja Savienības devumu starptautiskajā darbā un pārstāvēja Savienību konvencijas pasākumos.